

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET
VIJEĆU

Odlukom Vijeća Filozofskog fakulteta, 01-433 od 12.02.2024.godine, imenovana je Komisija za ocjenu master rada, pod naslovom, **Uloga i značaj asistenata u nastavi u radu sa djecom sa smetnjama i teškoćama u razvoju u trećem ciklusu osnovne škole**, kandidatkinje **Milice Jaredić**.

U skladu sa članom 16, stav 1 Pravila studiranja na postdiplomskim studijama, Komisija podnosi sledeći

IZVJEŠTAJ
O MASTER RADU

KRATKI PRIKAZ RADA

Master rad kandidatkinje, **Milice Jaredić**, **Uloga i značaj asistenata u nastavi u radu sa djecom sa smetnjama i teškoćama u razvoju u trećem ciklusu osnovne škole**, napisan je na 81 strani, u *Times New Roman* fontu, prored 1,5. Rad je strukturiran u dvije tematske cjeline. U okviru prve tematske cjeline *Teorijski dio* detaljno je operacionalizovan koncept: Pojam i značaj inkluzivnog obrazovanja, Asistent u nastavi kao pomoć djeci sa smetnjama i teškoćama u razvoju u trećem ciklusu osnovne škole i Saradnja i timski rad asistenata sa nastavnicima i roditeljima, a druga tematska cjelina *Metodološki dio rada* ima razrađen koncept: Problem i predmet istraživanja, Cilj i zadaci istraživanja, Istraživačke hipoteze, Metode, tehnike i instrumenti istraživanja, Uzorak ispitanika i Interpretacija rezultata istraživanja. Nakon objedinjavanja teorijskog i metodološkog dijela rada kandidatkinja Milica Jaredić je opsežno analizirala empirijsku evidenciju u okviru ovog poglavlja, pod nazivom, Zaključak. Kandidatkinja Jaredić je svoju teorijsku elaboraciju fokusirane problematike utemeljila u brojnim relevantnim izvorima i publikacijama (ukupno 39 jedinica) i primjereno odabranim i prikazanim elektronskim izvorima. Na kraju su prilozi, odnosno instrumenti, funkcionalno operacionalizovani i primijenjeni u ovom istraživanju.

U teorijskom dijelu rada kandidatkinja Milica Jaredić, navodi da uključivanje asistenta u nastavi, koji radi sa djecom sa smetnjama i teškoćama u razvoju, od ključne je važnosti za uspješan vaspitno-obrazovni proces. Prema Greenspanu, Wiederu i Simonsu (2003), asistent u nastavi ima dvostruku ulogu: ne samo da pruža podršku učenicima u usvajanju nastavnih sadržaja, već i olakšava njihovu integraciju sa ostalim učenicima u razredu. Igrić, Kobetić i Lisak (2008) podvlače da je primarni zadatak asistenta direktna pomoć učenicima sa teškoćama, kako bi se omogućio njihov lakši pristup obrazovanju. Za ostvarivanje kvaliteta inkluzivnog obrazovanja važno je da asistenti i nastavnici sarađuju na efektivan način. Istraživanje Webstera i saradnika (2010) ukazuje na problem u komunikaciji između učitelja i asistenata, s obzirom na to da većina razmjena informacija među njima bude ad-hoc, bez prethodnog dogovora. Asistent u nastavi mora biti strpljiv, empatičan i odgovoran. Prema anketama koje je sprovedla Drotorova (2006), za asistente su ključne osobine poput empatije, komunikativnosti i strpljenja. Uzlova (2010) naglašava da asistent treba posjedovati uravnotežen karakter, s pozitivnim i otvorenim stavom, uz naglašenu sposobnost za timski rad. Kroz istraživanje Nemeca, Šimačkove-Laurenčikove i Hajkove (2014) jasno je da je prijateljski pristup prema učenicima sa posebnim obrazovnim potrebama jedan od najvažnijih kvaliteta asistenta. Njihovo istraživanje pokazuje da osim empatije, obrazovanje i strpljenje, asistent mora razumjeti specifične potrebe učenika. Timski rad između asistenta i nastavnika ključan je za napredak učenika sa smetnjama. Giangreco i Doile (2007) ističu da neki nastavnici imaju pozitivnu reakciju na asistente u učionici, dok se drugi suočavaju sa izazovima u prihvatanju dodatnog pedagoškog radnika. Sharples, Webster i Blatchford (2016) ukazuju na praznine u saradnji između nastavnika i asistenta, jer mnogi nastavnici ne planiraju časove zajedno sa asistentima. Drandić i Paić (2020) naglašavaju da je kvalitetna saradnja asistenata i nastavnika presudna za optimalne obrazovne rezultate učenika sa teškoćama. Asistent u nastavi pruža tehničku pomoć i često učestvuje i u planiranju nastavnih sadržaja. Sharma i Salend (2016) istražuju ulogu asistenta u pedagoškim intervencijama koje pomažu učenicima u prevazilaženju problema u učenju. Oni ističu da asistenti imaju značajnu ulogu u personalizaciji nastave, prilagođavajući obrazovne metode potrebama svakog učenika, čime se omogućava efikasniji proces učenja. Takođe, njihovo istraživanje naglašava važnost kontinuiranog profesionalnog razvoja asistenata, kako bi

se osigurala kvaliteta podrške i poboljšali obrazovni ishodi učenika sa smetnjama u razvoju. Butt (2018) ukazuje na promjene u profesionalnom statusu asistenata, naglašavajući njihov rastući uticaj na obrazovne procese i dinamiku u učionici. Isti autor ističe važnost kontinuirane obuke i prilagođavanja njihovih strategija kako bi adekvatno odgovorili na potrebe učenika u sve inkluzivnijem obrazovnom okruženju. U istraživanju Drandića (2017) se ističe da asistenti smatraju nedovoljnom svoju dodatnu pedagoško-psihološku obuku za kvalitetan rad sa djecom sa smetnjama.

U dijelu rada, pod nazivom *Metodološki dio rada*, kandidatkinja Milica Jaredić razvija metodološki koncept rada kroz cjelishodno projektovani cilj i zadatke, a potom i logično, detaljno operacionalizovane hipoteze. Problem istraživanja u ovom radu je bio sagledavanje i procjenjivanje uloge i značaja asistenta u nastavi u radu sa djecom sa smetnjama i teškoćama u razvoju u trećem ciklusu osnovne škole dok je Predmet istraživanja bio uloga i značaj asistenta u nastavi u radu sa djecom sa smetnjama i teškoćama u razvoju u trećem ciklusu osnovne škole. Cilj istraživanja je glasio: Utvrditi način na koji asistenti u nastavi ostvaruju svoju ulogu u radu sa djecom sa smetnjama i teškoćama u razvoju u trećem ciklusu osnovne škole.

Istraživački zadaci su bili sljedeći:

- Utvrditi način na koji asistenti u nastavi podstiču socijalnu interakciju među djecom sa smetnjama i teškoćama u razvoju u trećem ciklusu osnovne škole.
- Utvrditi način na koji asistenti pružaju pomoć u učenju nastavnih sadržaja djeci sa smetnjama i teškoćama u razvoju.
- Utvrditi na koji način asistenti ostvaruju saradnju sa roditeljima djece sa smetnjama i teškoćama u razvoju.
- Utvrditi stavove roditelja prema značaju i ulozi asistenta u nastavi u radu sa djecom sa smetnjama i teškoćama u razvoju u trećem ciklusu osnovne škole.

U skladu sa ciljem istraživanja, glavnu hipotezu kandidatkinja Jaredić je definisala na sljedeći način: Pretpostavlja se da asistenti u nastavi svoju ulogu u radu sa djecom sa smetnjama i teškoćama u razvoju u trećem ciklusu osnovne škole ostvaruju kroz proces pružanja pomoći i podrške u domenu socijalne interakcije i savladavanja nastavnih sadržaja.

Na osnovu definisane glavne hipoteze kandidatkinja je formulisala sporedne hipoteze na sljedeći način:

- Pretpostavlja se da asistenti u nastavi koriste različite strategije (vršnjačka edukacija, kooperativne aktivnosti) za podsticanje socijalne interakcije među djecom sa smetnjama i teškoćama u razvoju.
- Pretpostavlja se da asistenti u nastavi prilagođavaju metode učenja i pružaju individualizovanu podršku, čime olakšavaju učenicima sa smetnjama i teškoćama u razvoju savladavanje nastavnih sadržaja.
- Pretpostavlja se da asistenti u nastavi ostvaruju kontinuiranu saradnju sa roditeljima djece sa smetnjama i teškoćama u razvoju kroz redovnu komunikaciju i zajedničko planiranje podrške učenicima.
- Pretpostavlja se da roditelji imaju afirmativne stavove prema značaju i ulozi asistenta u nastavi u radu sa djecom sa smetnjama i teškoćama u razvoju u trećem ciklusu osnovne škole.

Istraživanje je realizovano na uzorku od 40 asistenata u nastavi, 40 nastavnika i 40 roditelja djece sa smetnjama u razvoju.

Rezultati istraživanja su pokazali sljedeće: Rezultati dobijeni anketiranjem asistenata jasno ukazuju na raznolike strategije i pristupe koji se koriste u vaspitno-obrazovnom procesu djece sa smetnjama u razvoju, a koje omogućavaju bolju socijalnu interakciju, praćenje napretka i saradnju sa roditeljima. Veći broj asistenata koristi kooperativne aktivnosti i vršnjačku edukaciju kao primarne strategije za podsticanje socijalnih veza, što odražava važnost zajedničkog rada i međusobne saradnje u učenju. Takođe, postepenim uključivanjem djece u grupne aktivnosti i pružanjem emocionalne podrške nastoji se smanjiti povučenost i povećati motivacija za socijalne interakcije. Saradnja sa nastavnicima u organizaciji inkluzivnih aktivnosti pokazuje jasnu povezanost između zajedničkog planiranja i razmjene informacija, što doprinosi kvalitetnoj inkluziji učenika. U samom procesu praćenja napretka, asistenti uglavnom koriste prilagođene zadatke, što odražava značaj individualnog pristupa u evaluaciji učenika sa smetnjama. Važna komponenta u ovom procesu je i redovna komunikacija sa roditeljima, koja se najčešće ostvaruje putem sastanaka i pisanih izvještaja, čime se obezbjeđuje kontinuirani uvid u napredak učenika. Kroz ovaj model saradnje, roditelji su aktivno uključeni u

vaspitno-obrazovni proces, što doprinosi stvaranju stimulativne i okoline za dijete. Ovi rezultati potvrđuju da uspješna inkluzija zahtijeva koordinaciju i međusobnu podršku između asistenata, nastavnika i roditelja, te naglašavaju važnost holističkog pristupa u obrazovanju djece sa smetnjama i teškoćama u razvoju. Na osnovu rezultata ankete, može se uočiti da roditelji prepoznaju značaj asistenta u obrazovanju djece s teškoćama u razvoju, s naglaskom na njegovu ulogu u napretku i socijalizaciji. Većina roditelja smatra asistenta važnim za vaspitno-obrazovni proces, ali postoji i manji broj onih koji ukazuju na potrebu za daljim poboljšanjem, osobito u vezi sa stručnom obukom asistenta. Saradnja između asistenta i učitelja ocjenjuje se uglavnom pozitivno, iako postoje signali da bi mogla biti unaprijeđena. Takođe, roditelji traže veću individualizaciju podrške, što bi moglo unaprijediti efikasnost asistenta, naročito u kontekstu specijalizovanih metoda nastave. Pozitivna procjena socijalizacije ukazuje na korisnu interakciju između asistenta i vršnjaka, ali je važno obratiti pažnju na izazove koje neki roditelji spominju u vezi sa socijalnim veštinama. Iako roditelji u većini smatraju da asistent ima dovoljnu stručnost, postoji prostor za dalja usavršavanja, naročito u oblasti specifičnih metoda. Kvalitet i učestalost informacija o napretku djeteta takođe su među ključnim pitanjima, jer postoji želja za većom transparentnošću i detaljnošću. U tom smislu, redovnija komunikacija između asistenta i roditelja mogla bi značajno poboljšati saradnju i povećati efikasnost u vaspitno-obrazovnom procesu. U skladu sa prethodno navedenim rezultatima, kandidatkinja Jaredić navodi da su potvrđene sporedne, a time i glavna hipotezu, prema kojoj se pretpostavilo da asistenti u nastavi svoju ulogu u radu sa djecom sa smetnjama i teškoćama u razvoju u trećem ciklusu osnovne škole ostvaruju kroz proces pružanja pomoći i podrške u domenu socijalne interakcije i savladavanja nastavnih sadržaja.

ZAVRŠNA OCJENA RADA

Imajući u vidu navedenu argumentaciju koja svjedoči o kvalitetu, relevantnosti, svrsishodnosti, inovativnosti master rada kandidatkinje **Milice Jaredić**, na temu koja je

izuzetno aktuelna i značajna, Komisija je pozitivno ocijenila rad, te predlaže Vijeću Filozofskog fakulteta da usvoji Izvještaj i odobri javnu odbranu master teze, pod nazivom: **Uloga i značaj asistenata u nastavi u radu sa djecom sa smetnjama i teškoćama u razvoju u trećem ciklusu osnovne škole .**

KOMISIJA

Prof.dr Tatjana Novović, predsjednik

Tatjana Novović

Prof.dr Nada Šakotić, mentor

Nada Šakotić

Prof.dr Biljana Maslovarić, član

Biljana Maslovarić

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET
NIKŠIĆ

9.4.2025.

PRILOG	POS	PRILOG	VRJEDNOST
01	1244		